

KARTA KURSU

Nazwa	Geografia regionalna Polski (fizyczna)
Nazwa w j. ang.	<i>Physical geography of Poland</i>

Koordynator	Dr hab. Józef Kukulak, prof. UP	Zespół dydaktyczny
		Prof. dr hab. Józef Kukulak Dr Anna Chrobak-Žuffová
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Po zakończeniu kursu student zna regiony fizyczno-geograficzne Polski (ich przestrzenny układ i cechy przyrodnicze), potrafi powiązać usytuowanie tych regionów z paleogeograficznym formowaniem się geologii i rzeźby środkowej części Europy, potrafi również wyjaśnić przyczyny lokalnych różnic warunków środowiska przyrodniczego Polski i wytłumaczyć złożoność zależności pomiędzy geokomponentami tego środowiska.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza z zakresu topografii, geologii, geomorfologii, gleboznawstwa, hydrologii, klimatologii, astronomicznych podstaw geografii
Umiejętności	Identyfikacja podstawowych elementów przyrodniczych środowiska oraz umiejętność wyjaśnienia powiązań pomiędzy nimi.
Kursy	Kartografia i topografia, Geologia, Geomorfologia, Gleboznawstwo i geografia gleb, Hydrologia i oceanografia, Meteorologia i klimatologia, Astronomiczne podstawy geografii.

Efekty uczenia się

Wiedza	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------	-----------------------------	-------------------------------------

	W01 Rozumie i objaśnia wpływ podstawowych procesów geologicznych, geomorfologicznych, klimatycznych i glebowych na powstanie zróżnicowanego środowiska geograficznego Polski	K_WG03, K_WG04
	W02 Rozróżnia i potrafi scharakteryzować regionalne różnice krajobrazu Polski i objaśnić kryteria klasyfikacji i rozmieszczenie regionów fizyczno-geograficznych kraju.	K_WG07,

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Potrafi dokonać analizy map tematycznych i zdjęć satelitarne w zakresie różnych elementów przyrodniczych w różnych regionach Polski.	K_UW02, K_UW03
	U02 Umie wykorzystać naukowe publikacje i geoinformacyjne materiały cyfrowe dotyczące warunków środowiska fizyczno-geograficznego obszaru Polski do wyjaśnienia przyczyn i skutków ich regionalnego zróżnicowania.	K_UW02, K_UW04
	U03 Potrafi opracować wybrany problem dotyczący zróżnicowania terytorialnego komponentów środowiska geograficznego, potrafi wyjaśnić zmiany w tym zróżnicowaniu, wpływające na nie czynniki oraz przewidywać konsekwencje tych zmian. Wyniki prezentuje w formie pisemnej pracy.	K_W05

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Jest świadom złożoności funkcjonowania systemu przyrodniczego na Ziemi, wykazuje postawę odpowiedzialności za poszanowanie środowiska przyrodniczego.	K_KK01,
	K02 Potrafi poszukiwać i poszerzać wiedzę oraz ma nawyk uczenia się przez całe życie	K_K002,
	K03 Postępuje zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i etyki zawodowej	K_KR02,

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	15			30								

	egz.		zaliczenie				
--	------	--	------------	--	--	--	--

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów i ćwiczeń. Uczestnictwo w wykładach jest wymagane. Podczas ćwiczeń student musi wykonać projekt indywidualny na zadany temat, rozwiązać postawione zagadnienie oraz aktywnie uczestniczyć w dyskusji. Metodyka ćwiczeń: projekt indywidualny, projekt grupowy, dyskusja, rozwiązywanie aktywizujących zadań problemowych przy pomocy następujących technik aktywizacyjnych poznanych na szkoleniu Learning by doing w ramach uczelnianego programu UP to the TOP: burza mózgów (mającej na celu wykorzystanie wiedzy studentów zdobytych na innych kursach bądź wynikających z ich doświadczenia i podróży odbytych w różnych regionach Polski) oraz mind mapping (w celu stworzenia idealnego schematu zawierającego wszystkie elementy i komponenty składające się na charakterystykę regionów turystycznych). Ukończony również w ramach programu UP to the TOP kurs języka angielskiego umożliwia prowadzenie zajęć w języku angielskim oraz wykorzystanie literatury anglojęzycznej na zajęciach.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01										X		X	
W02										X		X	
U01						X							
U02						X		X				X	
U03						X		X		X		X	
K01								X					
K02								X					
K03						X				X		X	

Kryteria oceny	Zaliczenie ćwiczeń uzyskuje student, który zna rozmieszczenie regionów fizyczno-geograficznych Polski (25%), uzyskał pozytywną ocenę z wykonanego projektu indywidualnego (20%) oraz kontrolnej pracy pisemnej (40%) a także aktywnie uczestniczył w dyskusji na postawione problemy (15%). Kurs kończy się egzaminem testowym z treści wykładów i ćwiczeń.
----------------	---

Uwagi	Obecność studenta zarówno na wykładach jak i na ćwiczeniach jest wymagana. Frekwencja jest kontrolowana na każdym ćwiczeniu oraz wrywkowo na wykładach. Każda nieobecność na ćwiczeniach musi zostać usprawiedliwiona oraz odrobiona na konsultacjach.
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów poruszanych na wykładach)

1. Charakterystyka fizyczno-geograficzna Tatr: budowa geologiczna, główne i charakterystyczne

elementy rzeźby gór, cechy roślinności, hydrologii i klimatu wysokogórskiego.

2. Charakterystyka fizyczno-geograficzna Podhala i Pienin, przestrzenne różnice geologicznych uwarunkowań rzeźby terenu, torfowiska, podstawowe elementy topografii.
3. Beskidy i Pogórza –strukturalne cechy rzeźby - pasma górskie i kotliny, inwersyjność rzeźby, współczesne procesy morfodynamiczne w powiązaniu z lokalnymi warunkami klimatyczno-hydrologicznymi, podstawowe elementy topografii.
4. Budowa geologiczna i rzeźba Sudetów, zlodowacenia górskie i kontynentalne , warunki klimatyczno-roślinne, surowce mineralne i ich eksploatacja, podstawowe elementy topografii.
5. Budowa geologiczna a rzeźba polskich wyżyn; surowce mineralne i ich eksploatacja, złożoność stosunków hydrologicznych, rzeźba w pokrywach lessowych, osobliwość Pustyni Błędowskiej.
6. Niziny środkowopolskie - klimatyczne i astronomiczne przyczyny zlodowaceń kontynentalnych, zlodowacenia kontynentalne na obszarze Polski i ich zasięgi; deglacjacja arealna i frontalna; staroglacjalny styl rzeźby terenu, powstanie sieci rzecznej;
7. Pojezierza i Pobrzeża - fazy deglacjacji ostatniego zlodowacenia; procesy akumulacji i erozji na Pobrzeżu Słowińskim; młodoglacjalny styl rzeźby; makroregiony Nizin i Pojezierzy obszaru Polski.

Treści merytoryczne (wykaz tematów poruszanych na ćwiczeniach)

1. TATRY

Zlodowacenia Tatr, zasięgi, formy polodowcowe, morfologia dolin: U-kształtnej zlokalizowanej w Tatrach Zachodnich, U-kształtnej zlokalizowanej w Tatrach Wysokich, V-kształtnej na przykładzie doliny Kościeliskiej, Białki oraz Strążyskiej, ślady górnictwa w Tatrach; zróżnicowanie morfologii pomiędzy północną a południową stroną Tatr.

2. PODTATRZE

Uwarunkowania fizyczno-geograficzne Rowu Podtatrzańskiego, Pogórza Spisko-Gubałowskiego oraz Kotliny Orawsko – Nowotarskiej; wody geotermalne na Podhalu; torfowiska w Kotlinie Orawsko – Nowotarskiej; osuwiska na Podhalu; katastrofalne zdarzenia przyrodnicze w ostatnich latach na Podtatrzu i w Tatrach (wiatry, powodzie)

3. PIENINY

Budowa geologiczna i rzeźba Pienińskiego Pasa Skałkowego; Przełom Dunajca; Przełom Białki; Roślinność i formy ochrony przyrody w PPN; Wody mineralne w Pieninach

4. KARPATY ZEWNĘTRZNE

Charakterystyka fizyczno-geograficzna Karpat Zewnętrznych ze szczególnym uwzględnieniem ich budowy geologicznej i rzeźby terenu; zbiorniki zaporowe w Beskidach; ruchy masowe – osuwiska

5. BESKIDY WSCHODNIE

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Bieszczadów i wschodniej części Podkarpacia; piętra roślinne w Bieszczadach; wydobycie ropy naftowej

6. PODKARPACIE

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Podkarpacia ze szczególnym uwzględnieniem Kotliny Sandomierskiej; złoża surowców mineralnych zlokalizowane w Kotlinie Sandomierskiej

7. SUDETY

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Sudetów ze szczególnym uwzględnieniem budowy geologicznej; piętra roślinne i klimatyczne Sudetów; torfowiska wysokogórskie w Sudetach; formy polodowcowe Karkonoszy

8. WYŻYNY

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Wyżyn Polskich; morfologia dolinek podkrakowskich; kras gipsowy Niecki Nidziańskiej; Małopolski Przełom Wisły

9. GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE

Uwarunkowania fizyczno-geograficzne Gór Świętokrzyskich; gołoborza; rezerваты przyrody nieożywionej

10. NIZINY

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne Nizin Polskich ze szczególnym uwzględnieniem rzeźby polodowcowej; pradoliny a współczesna sieć rzeczna; formy akumulacji lodowcowej na niżu; formy ochrony przyrody na niżu

11. POJEZIERZA

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne pojezierzy ze szczególnym uwzględnieniem rzeźby polodowcowej; rodzaje i geneza jezior na pojezierzach; depresje

12. POBRZEŻA

Uwarunkowanie fizyczno-geograficzne pobrzeży; Geneza Mierzei Helskiej; formy zapobiegania erozji brzegowej; rodzaje wybrzeży

13. MORZE BAŁTYCKIE

Rozwój Morza Bałtyckiego; złoża ropy naftowej na Szelfie Morza Bałtyckiego

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

- Rzeźba krasowa (jaskinie, wywierzyska, skałki wapienne) – Karst forms (caves, springs, limestone rocks);
- Jeziora morenowe i przybrzeżne – Moraine and coastal lakes;
- Skały krystaliczne, klastyczne i chemiczne – Crystalline, clastic and chemical rocks;
- Złoża surowców mineralnych – Deposits of mineral resources
- Polodowcowe formy terenu – Postglacial landforms;
- Warunki klimatu górskiego – Mountain climate conditions;
- Wydmy nadmorskie – Coastal dunes;
- Tereny objęte ochroną prawną – Areas under legal protection.

Wykaz literatury podstawowej

Podręczniki:

Balon J., German K., Kozak J., Malara H., Widacki W., Ziaja W., 1995. Regiony fizyczno-geograficzne (w:) J.Warszyńska (red.), Karpaty Polskie, UJ, Kraków: 117-130.

Kondracki J., 2000. Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa.

Richling A., Ostaszewska K., 2006. Geografia fizyczna Polski. PWN Warszawa.

Kostrzewski A. i in. (red.), 2021. Współczesne przemiany rzeźby Polski. Wyd. Naukowe Bogucki, Poznań

Mojski J. E., 2005. Ziemia Polska w czwartorzędzie; zarys morfogenezy. Wydawnictwa Geologiczne Warszawa.

Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań

Starkel L. (red.), 1991. Geografia Polski; środowisko przyrodnicze. PWN Warszawa

Wykaz literatury uzupełniającej

Chrobak A., Bąk K., 2019, Poznawczo-edukacyjne aspekty atrakcji geoturystycznych Podtatrza, Wydawnictwo Naukowe UP, Kraków.

Chrobak A., Cebulski J., 2014, Landslides in the Polish Carpathians as the Potential Educational Geosites, Current Issues of Tourism Research, vol 4, nr 1: 38-49

Jahn A., 1985. Karkonosze polskie. Ossolineum Wrocław.

Klimaszewski, M., 1988. Rzeźba Tatr Polskich. PWN Warszawa.

Haczewski G. Kukulak J., 2016. Budowa geologiczna i rzeźba terenu (w:) Wolski J. (red.) Bojkowszczyzna wczoraj, dziś i jutro. Tom 1. Monografie IGiPZ, PAN, Warszawa: 175-196.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15

liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	15
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	5
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	15
Ogółem bilans czasu pracy		105
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4